

За наукові КАДРИ

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 20 (608)

СЕРЕДА

10

ЧЕРВНЯ

1959 року

Ціна 20 коп.

Літня заліково-екзаменаційна сесія
триває.

Справа честі кожного студента, його
громадський обов'язок — успішно завер-
шити її.

ЛІТНЯ СЕСІЯ ТРИВАЄ

Рік пройшов не марно

На IV курсі біологічного факультету виділяються працюючі студенти чотирьох груп ботаніків. Вони ніколи не стоять осторонь життя факультету, та й самі не без ініціативи і творчого підходу до справи. Приємно зайти зараз на агробіологічну ділянку, де зеленіє молоденький сад, виноградник, червоніють полуниці, розбито квітники, провадяться польові і овочеві сівозміни, закладено питомник. А рік назад тут лежали купи каміння та сміття. Вже в цьому році студенти змогли на агробіологічній ділянці провести низку таких практичних робіт, як прищеплення і підрізка дерев, закладка парників тощо.

Створили цю ділянку студенти кафедри генетики і дарвінізму. Немало хвилювань принесла вона. Весною цього року з ділянки стали зникати плоди дерева. Вирішили: «Будемо чергувати вночі». І чергували. Приєднались і хлопці з інших курсів.

А скільки було заперечень проти такого чергування, скільки насмішок! Просто не вірили в його користь і доводили: «Хіба ви справитеся із злодієм? Стукне вас, і цим справа закінчиться!». Питання про охорону ділянки розширялося, викликало розмови про обов'язок комсомольця, участь його в житті.

Сад залишився цілим. Справедливо говорять, що студенти-ботаніки працюючий народ. І це видно на кожному кроці. Добру ідею подали зоологи — взяти шефство над парком «Дружба». Але більше всіх там потрудилися студенти кафедри систематики рослин.

В НАРОДНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Недавно в лекторії Народного університету Іванівського району доцентом С. Т. Белозоровим була прочитана чергова публічна лекція на тему: «Природа Антарктиди». Після лекції старший лаборант Борук демонстрував фільм «У водах Антарктики». Це друга лекція з розділу «Радянська наука займає передові рубежі світової науки».

ТЕОРЕТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

Недавно на біологічному факультеті відбулась теоретична конференція по матеріалах XXI з'їзду КПРС, на якій були заслухані змістовні доповіді і співдоповіді тт. З. М. Волі, С. Б. Грінбарта, В. С. Губського, Ф. С. Замриборца, З. П. Коц, Л. А. Рябової. Товариші розповіли про міжнародне значення XXI з'їзду КПРС і перспективи розвитку народного господарства СРСР.

І в громадській роботі ботаніки попереду. П'ять студентів (Єщенко, Сажієнко, Т. Цапок, Коломієць, Костюк) їздили в райони, де прочитали по 6 лекцій. Найактивнішу участь беруть ботаніки в шефській роботі. В підшефній колонії проведено вечори відпочинку, вечір «чудес хімії», студенти допомагали у випуску фотомонтажів і газет.

З 12 студентів IV курсу, учасників університетського хору, 10 студентів — ботаніки. Це Сажієнко, Сибір, Сильвачинська, Лелюшко, Марунчак, Плаксюк, Н. Ткачук, Філософа та інші.

Добра традиція у студентів VI і VII груп — поздоровляти своїх товаришів в день народження. Студенти уважно ставляться один до одного, живуть спільними інтересами, разом відпочивають: були колективно в театрі, де слухали оперу «Князь Ігор», були в музеї образотворчого мистецтва.

Звичайно, не завжди все йде гладко. В тих випадках, коли товариш помилився, колективи груп виявляють високу принципию, сміливо і відверто висловлюють свою думку, але товариські стосунки завжди зберігаються. Приємно було дивитися, як готувалися наші студенти в період сесії, обмінювалися книгами, допомагали один одному. В багатьох аудиторіях можна було зустріти групи з 3—4 чоловік. Це готувалися ботаніки.

Сесію складено... 18 чоловік склали екзамени лише на «відмінно», 18 — на «добре». І лише 5 мають задовільні оцінки. Рік пройшов не марно.

**Г. КОСТЮК, Л. МАРЧЕНКО,
Ж. ТКАЧУК,**
студенти IV курсу
біологічного факультету.

УЧБОВИЙ ТЕЛЕЦЕНТР

Студенти Воронежського університету працюють над монтажем учбового телевізійного центру, призначеного не лише для передачі зображення в ефір, але й для одержання цілого ряду імпульсів для наукових цілей. Апаратура установка, що розміщена на п'яти підпорах, містить в собі близько 200 приладів.

Студенти IV курсу ведуть цікаві дослідження по створенню апаратури, яка буде імітувати на екрані завісу.

Студенти IV курсу ведуть цікаві дослідження по створенню апаратури, яка буде імітувати на екрані завісу.

СПАРТАКІАДА ВИКЛАДАЧІВ

В Грузинському політехнічному інституті ім. Кірова відбулась спартакіада професорсько-викладацького складу з п'яти видів спорту: шахів, волейбола, плавання, настільного теніса і стрільби. Спар-

На високому рівні

Добре підготувалися до державного екзамени з історії КПРС дипломанти-фізики фізико-математичного факультету. Своїми чіткими відмінними і добрими відповідями вони продемонстрували розуміння основних положень предмету, вміння узагальнювати фактичний матеріал, пов'язувати його з сучасністю. Прекрасними були відповіді тт. Смирнова, Никитенко, Мищенко, Кучмента, Левицької, Максименка, Коваденка, Бабенко та інших. Вони вільно володіли матеріалом.

Були, звичайно, і слабкі відповіді. Наприклад, тт. Безнощенко, Шеврозова, Андрес не виявили хороших знань. Склалося враження, що вони механічно зазубрили матеріал. Екзаменаційна комісія в складі доцентів Поліщука, Сьори, Федосєєва і Штернштейна строго, але справедливо оцінювала знання студентів. Ставилося багато політичних питань, які допомогли виявити загальний політичний розвиток студентів, їх світогляд, розуміння своїх завдань.

Державний екзамен також показав, що студенти-фізики добре вивчили матеріали історичного XXI з'їзду КПРС.

Професор Е. А. КИРИЛОВ,
голова державної екзаменаційної комісії, заслужений діяч науки, лауреат Сталінської премії.

УСПІШНИЙ ЗАХИСТ

На кафедрі експериментальної фізики успішно пройшов захист курсових робіт. Переважна більшість студентів сумлінно поставилася до написання курсових робіт. Студенти добре вивчили літературу, рекомендовану керівниками, ретельно ознайомилися з додатковою літературою. Такі студенти, як Шарнопольська, Снетков, внес-

В другому семестрі студенти II курсу російського відділу філологічного факультету вивчали курс історії української літератури (перша половина XIX віку). Точніше треба сказати: повинні були вивчати, бо, як показав залік, значна частина студентів поставилася до цього серйозного предмету вкрай легковажно. Як правило, на лекції не приходили чоловік 13—20. Комсомольська організація, бюро курсу і відповідальна за академічну роботу член факультетського бюро комсомолу т. Мінчик мовчали. Нічого «особливого» в тому, що студенти не слухають лекцій, вони не вбачали: «У нас немає часу — пишемо курсові!». «У нас зарубіжна література, пожалійте!».

І ось результат: третина курсу не склала заліку. Решта (за винятком 5—6 чоловік) ледве-ледве відповіли на поставлені запитання.

Дивно і неприємно було слухати з уст т. Банковської холодні загальники, «придатні» до кожного письменника, невизначені, позбавлені думки мурмотіння тт. Барської, Якубчик, Єфімової, поважні за формою і порожні за змістом просторікування тт. Баскакової, Камєнір, Скліми. Неприємним був і той факт, що тт. Буянов, Колоколов, Фурдуй, Лакомова та інші чогось недовчили, не прочитали, «забули».

ли в свої роботи експериментальні дані, одержані ними в лабораторних умовах. Дуже добре подали теоретичну частину своїх робіт студенти Хомченко, Шевченко, Манакін, Арутюнян, Басс, Салістра, Адамян та інші. Майже половина курсу захистила курсові роботи на «відмінно».

Загальний недолік більшості відповідей — убогість думки («герой пішов, повернувся, сказав», «а ідея твору тага: геть панів»), примітивність мови.

Тільки ті, хто добре вдумувався в лекції, в прочитані твори, монографії, відповідали, як мусить відповідати майбутній філолог (тт. Мінчик, Гольдіна, Машенко, Куксова).

(Наш кор.).

Будемо відверті

Коли учитель мови пише диктант і робить такі грубі помилки, що ледве «витає» на трійку, — це жахливо. Будемо відверті: серед наших випускників-філологів (і студентів стаціонару, і заочників), які або вже викладають, або через два з половиною місяці викладатимуть дітям мову, такі випадки не поодинокі. Щоб не бути голосливими, наведемо приклади найбільш типових помилок, які допущені випускниками українського відділу філологічного факультету (стаціонару і заочного відділу) при написанні диктанту з української мови. Прекрашений, симільний, невечерпне, шелест, близькість, оттака, пилостки, надхненні, близкавичний; ніщим незрівнянні простори; ще якслід невпоравшись; буремний, сопутник, — такі і подібні до них помилки зустрічаємо в роботах випускників В. Войтенка, Ф. Халковського, М. Стратинської та інших (заочний відділ); Р. Відмиш, Т. Швайдак, А. Калітенко, Г. Мазнюк та інших (стаціонар).

Поряд з грубими морфологічними та синтаксичними помилками, в диктантах зустрічаються нісенітничі, які свідчать про нерозуміння змісту тексту, а також про невисокий загальний розвиток деяких випускників. Ось приклади: «життєдальні сили (І. Савченко); над коврами шахт (Р. Дубина); як не закрити крукові сонця, так не підірвати ніяким ворогам з цементованої партії нашої дружби, з усіма трудящими Країни Рад (М. Босенко); ніби чорна ромашка (комашка!), повзе вагонетка (Р. Відмиш); прозовий, синюватий серпанок (В. Качур); на обрії бовваніє старий, поруділий від часу, телефон (терикон!) (Г. Мазнюк); бобаніє, обріяна мета (Н. Ліщинська) і т. д.

Дуже правильно робить деканат філологічного факультету, вводячи обов'язкові передекзаменаційні диктанти, ще правильніше роблять ті викладачі, які, починаючи з I курсу, провадять зі своїми студентами по декілька диктантів на рік. Але погано, коли викладачі дозволяють студентам, які написали роботу на «незадовільно», писати диктант вдруге, щоб «натягнути» їм «задовільно». Така практика ажніж не стимулює роботу студентів над розвитком їх мови.

По сторінках вузівських газет

такіада викликала великий інтерес серед викладачів.

(«Кировец»).

СВОЯ «ТРЕТЯКОВКА»

Ідея створення своєї університетської картинної галереї виникла у старшокурсників історико-філологічного факультету.

Зараз створена комісія по організації галереї. Зрозуміло, це буде галерея репродукцій з картин видатних художників. Але високі вимоги, які висуває комісія до майбутніх експонатів, примушують думати, що вони дадуть цілком задо-

вільне уявлення про шедеври російського і радянського живопису.

(«Дагестанский университет»).

КЛУБ ДІВЧАТ

В Куйбишевському педагогічному інституті відкрився клуб дівчат. Як красиво танцювати, як зробити хорошу зачіску, як сервувати стіл — все це буде предметом обговорення. На першому засіданні клубу художник-модельєр розповіла дівчатам про те, як красиво одягатися. Нові моделі костюмів демонстрували самі студентки.

(«Молодой учитель»).

ВИКОНУЄМО РІШЕННЯ ХХІ З'ЇЗДУ КПРС

ПРО РОБОТУ ЗАОЧНОГО ВІДДІЛУ

(Відкриті партійні збори університету)

Недавно в університеті відбулися відкриті партійні збори, на яких було обговорено питання про стан заочної освіти в нашому університеті.

З ДОПОВІДІ

Доповідач, проректор заочного відділу доцент П. А. Некрасов, розповів про стан заочної освіти в стінах університету.

На п'ятьох факультетах університету навчається 3569 студентів-заочників. За останній час зменшилася кількість невстигаючих, підвищилася дисципліна і успішність. Про це свідчать факти. Наприклад, в 1958 році на біологічному факультеті 94% випускників захистили дипломні роботи на «відмінно» і «добре». На географічному факультеті 85% випускників склали державні іспити по спеціальності на «відмінно». В цьому році особливо успішно проходив захист дипломних робіт на біологічному, географічному та історичному факультетах. Кафедра фізичної географії подала на конкурс студентських робіт 16 кращих дипломних робіт студентів-заочників.

Ці досягнення є наслідком поліпшення роботи кафедр з студентами-заочниками. Доповідач відзначив велику роботу на заочному відділі деканів М. І. Гаврилова, І. М. Дузя, І. І. Погребняка, завідувачих кафедрами І. Г. Леонова, О. Г. Лобунця, М. Е. Овандера, Г. М. Мірач'яна, Ф. Є. Петруня, М. П. Савчука, А. І. Воробйова, В. П. Тульчинської та ряду викладачів університету.

Разом з тим в доповіді були розкриті і негативні моменти в роботі заочного відділу: погане відвідування студентами консультацій, елементи лібералізму з боку викладачів, низька якість контрольних і курсових робіт, порушення графіків їх здачі. Особливо велика заборгованість по контрольних роботах на філологічному та історичному факультетах. На III курсі російського відділу філологічного факультету із 101 контрольної роботи виконано лише 55. На IV курсі історичного факультету 85,2% студентів не виконали контрольних робіт.

Ці недоліки, говорить доповідач, можуть і повинні бути усунені. Цього вимагають від нас рішення ХХІ з'їзду Комуністичної партії Радянського Союзу.

З ВИСТУПІВ

Доцент І. Г. Леонов підкреслює, що рішення ХХІ з'їзду КПРС ставлять нові завдання та вимоги щодо заочної освіти. Вся громадська увага з захопленням зустріла ці історичні рішення.

Далі тов. Леонов звертає увагу на те, що в галузі покращення постановки заочного навчання ще дуже мало зроблено.

Потрібно організувати роботу так, щоб з заочниками працювали найбільш кваліфіковані штатні працівники університету, а для цього треба домогатися збільшення штатів викладачів заочного відділу.

Доцент І. Г. Леонов вимагає покінути з лібералізмом в оцінці знань студентів заочного відділу й закликає присутніх віддати всі свої сили на виконання історичних рі-

шень ХХІ з'їзду Комуністичної партії Радянського Союзу.

Доцент А. І. Позігун критикував стан заочної освіти на фізико-математичному факультеті, де число встигаючих студентів становить 26%. Факультет приймає на I курс 37—38 чоловік, а випускає з дипломами 7—8.

Виступаючий не погоджується з думкою, яка панує на факультеті, що начебто «весь корінь зла» криється у... контрольних роботах, які негайно треба скасувати.

Цікаво розповідає доцент А. І. Позігун про перспективи заочного відділу хімічного факультету, який в цьому році вперше організовано в нашому університеті.

Доцент П. Т. Маркушевський відзначив, що робота з заочниками значно поліпшилася після того, коли керівництво нею було передано безпосередньо до деканатів факультетів. Тепер деканати факультетів значно глибше вникають в роботу студентів заочного відділу. Значно краще ведеться виховна робота серед цієї частини студентів університету. Позитивним в цьому відношенні є досвід філологічного факультету, де практикується закріплення за кожним курсом викладача. Але перебудова у керівництві заочним відділом потребує здійснення певних додаткових адміністративно-організаційних заходів. Потрібно, щоб у кожному деканаті, крім секретаря, були б ще замісник декана по заочному відділу і методист. Покращення роботи заочного відділу потребує значного підвищення вимогливості до студентів і рішучої боротьби проти лібералізму, з яким ще доводиться зустрічатися в університеті.

Старший викладач Е. Б. Лейбман у своєму виступі підкреслив, що не можна поліпшити роботу заочного відділу, якщо покладатися тільки на «погодинників».

Підкреслюючи, що на заочному відділі вчиться чимало студентів, які серйозно і систематично працюють, т. Лейбман в той же час відзначив, що в роботі студентів-заочників є ще чимало недоліків. Часто буває так, що студенти не відвідують лекцій з тих дисциплін, екзаменів з яких виносяться на наступну екзаменаційну сесію. Потрібно значно систематизувати видання учбових посібників для заочників (підручників, курсів лекцій, текстів окремих лекцій).

Доцент Ф. Є. Петрунь поділився досвідом роботи геолого-географічного факультету з студентами-дипломантами заочного відділу. Він розповів, що на географічному факультеті студенти-заочники працюють над дипломними роботами протягом не одного, а двох років. Весь цей час їх роботою керують кафедри факультету. Працівники кафедр, керуючи практикою студентів стаціонару, зв'язуються з тими заочниками, які працюють у тих же районах, і допомагають їм.

Інспектор заочного відділу Є. І. Склад у своєму виступі звернула увагу на те, що деякі кафедри неправильно розподіляють учбові навантаження на заочному відділі. Деяким викладачам планується по заочному відділу більша частина їхнього навантаження. Внаслідок цього такі викладачі під час сесії заочників дуже перевантажені, що заважає нормальній організації роботи на заочному відділі.

Про перевантаженість частини викладачів заочного відділу, а також про недостатню чітку організацію візних консультацій говорив у своєму виступі доцент К. Г. Мигаль.

Партійні збори прийняли розгорнуте рішення, спрямоване на поліпшення роботи заочного відділу.

На вченій раді хімічного факультету

В травні місяці відбулося розширене засідання вченої ради хімічного факультету, на якому обговорювався хід перебудови наукової роботи факультету в світлі рішень ХХІ з'їзду КПРС і травневого Пленуму ЦК КПРС. З доповіддю виступив декан факультету професор О. О. Морозов. Доповідач і виступаючі відзначили ряд успіхів, досягнутих колективом факультету в науковій роботі. При факультеті під керівництвом професора О. К. Давтяна створюється лабораторія паливних елементів. Робота цієї науково-дослідної установи буде присвячена проблемі безпосереднього перетворення хімічної енергії в електричну, що є справою перспективною для народного господарства.

Кафедра органічної хімії перебувала своєю роботою в напрямку синтезу нових полімерів. Тематика цієї кафедри віднесена Міністерством вищої освіти до числа найважливіших. На цій кафедрі розв'язується також низка важливих теоретичних питань, пов'язаних з механізмом маломолекулярного синтезу і стереохімією.

Кафедра аналітичної хімії також перебудовує свою роботу у відповідності з рішеннями травневого Пленуму ЦК КПРС. Розроб-

лена на цій кафедрі проблема використання іонообмінних смол віднесена також до числа особливо важливих в аналітичній хімії і є дуже перспективною як в теоретичному, так і в практичному відношенні.

Кафедра неорганічної хімії також чітко визначила своє обличчя. Дослідження комплексних сполук, що проводиться на кафедрі, є дуже актуальним. Таким чином, загальний рівень і напрямок наукової роботи на кафедрах є задовільним. Поряд з цим, засідання ради, яке пройшло під знаком принципів товариської критики і самокритики, виявило низку недоліків у нашій роботі. Серйозні критичні зауваження були висловлені на адресу кафедри фізичної хімії (завідуючий кафедрою—проф. О. К. Давтян) щодо організації лабораторії паливних елементів. Критика на адресу кафедри фізичної хімії і виступ проф. О. К. Давтяна дозволяють зробити висновок, що темпи організації наукової лабораторії паливних елементів прискоряться. Був підданий критиці і той факт, що на кафедрі органічної хімії до цього часу немає семирічного перспективного плану наукової роботи.

В ряді виступів на засіданні ра-

Науково-дослідна робота на біологічному факультеті

Колектив співробітників біологічного факультету розробляє цілу низку актуальних проблем сучасної біології. Деякі кафедри проводять комплексні дослідження. Прикладом такої наукової співдружності кафедр є дослідження тваринних і рослинних ресурсів Чорноморських лиманів кафедрами гідробіології і систематики рослин. Ці ж кафедри разом виконують госпдоговірну тему «Вирощування кефалі в зимовалах». Дослідження ці мають велике значення для розвитку лиманного господарства.

Велике теоретичне і практичне значення мають дослідження, які проводяться кафедрою фізіології рослин. Вивчаючи фотосинтез у вищих рослин і водоростей, співробітники кафедри з'ясували роль кореневого живлення в процесах фотосинтезу і накреслили заходи по підвищенню продуктивності рослин. Використовуючи мікроелементи при передпосівній обробці насіння, співробітники цієї кафедри домоглися підвищення врожайності кукурудзи.

Певне значення для народного господарства мають і роботи співробітників кафедри генетики і дарвінізму, присвячені питанням гібридизації кукурудзи. Цікаві дані були одержані по міжсортовій гібридизації кукурудзи при опилуванні сумішшю пилку. Для сільського господарства мають також значення дослідження співробітників цієї кафедри, присвячені акліматизації нових луб'яних культур і зміни продуктивності рослин при збільшенні кореневої системи шляхом щеплення.

Дослідження рослинності південно-західної частини степової зони України, проведені співробітниками кафедри систематики рослин, мають практичне значення для добору нових кормових рослинних організмів. Слід під-

креслити, що співробітники кафедри допомагали в практичній реалізації запланованих ними рекомендацій по впровадженню деревно-чагарникових насаджень в практику зеленого будівництва.

Колектив кафедри зоології безхребетних вивчав ураженість гельмінтами сільськогосподарських тварин і свійської птиці в районах Одеської області і рекомендував заходи по боротьбі з інвазіями. Кафедрою також були розроблені заходи по підвищенню продуктивності бджіл, що вже знайшло практичне застосування в деяких колгоспах.

Колектив кафедри мікробіології розробляє практично важливі питання про використання бактеріальних добрив під посіви кукурудзи. Великий інтерес становлять роботи співробітників цієї кафедри, які вивчають вплив нервової системи на хід імунобіологічних реакцій організму у різних видів тварин.

Кафедра фізіології людини і тварин вивчає процеси травлення з метою забезпечити правильне відгодовування сільськогосподарських тварин і підвищення їх продуктивності. Практичне значення мають дослідження динаміки вмісту вітаміна А в крові корів для запобігання розвитку авітамінозу А.

Практичне значення мають дослідження колективу кафедри зоології хребетних, який вивчає іхрофауну північно-західної частини Чорного моря і лиманів з метою підвищення продуктивності цих водоймищ.

Співробітники кафедри гідробіології працюють над проблемою біологічної продуктивності Чорного моря і водоймищ його басейнів.

Згадані дослідження останніх двох кафедр мають значення для рибного господарства.

Співробітники зоомузею, поряд з роботою по розширенню музею, вивчають зміни орнітофауни в басейнах Дністра в зв'язку з гідробудівництвом.

Співробітники ботанічного саду виконують низку робіт по інтродукції декоративних деревно-чагарникових рослин в умовах Одеської області, по сортопробуванню і виведенню нових сортів персика, по вирощуванню цитрусових та інтродукції волокнистих культур.

Співробітники факультету опублікували в 1958 році 66 наукових робіт. Підготовлено і видано низку підручників і монографій. Академік УАСГН С. І. Лебедєв видав курс лекцій з фізіології рослин; професор К. А. Виноградов видав монографію «Нариси з історії дослідження Чорного моря вітчизняними вченими», професор М. П. Савчук підготував і подав до друку навчальний посібник з ембріології; професор І. І. Пузанов підготував і видав до видавництва монографію «Ламарк, його життя і творчість»; професор Р. Й. Файтельберг підготував і видав до видавництва монографію «Всмоктування в травному апараті».

Зараз перед співробітниками факультету стоїть завдання домогтися впровадження в практику результатів досліджень і збільшити кількість госпдоговірних наукових робіт.

Доцент О. В. БОГАТСЬКИЙ.

Професор Р. Й. ФАЙТЕЛЬБЕРГ.

КОМСОМОЛЬСЬКЕ ЖИТТЯ

ЯКЩО ТИ КОМСОМОЛЬСЬКИЙ АКТИВІСТ

В минулому році група фізиків III курсу на своїх зборах обирала комсорга. Настрій у більшості товаришів був більш, ніж веселий, тому обстановку навряд чи можна було назвати діловою. Кого ж обрати комсоргом? І — раптом: давайте Олега Сопліженка. Один за сміявся, другий запротестував. Але потім засміявся ще один, за ним — ще. «А що ж, давайте!» З сміхом Олега обрали комсоргом. Ці вибори і їх кінцевий результат були несподіванкою для всіх. Олег, хоча й вчився непогано, але ніякою повагою на курсі не користувався.

Звичайно, нічого доброго від таких виборів бути не могло. Олег в ролі секретаря був явищем досить кумедним і сумним.

Випадок цей цікавий в тому відношенні, що в ньому знайшов яскраве відображення один неприємний факт: багато наших комсомольців забули про те, що комсомольський активіст — звучить почесно, що бути ним може не кожен, а той, хто, насамперед, користується великою повагою. А на нашу біду ще немало є у нас студентів, які до виборів своїх керівних комсомольських органів підходять несерйозно, керуючись правилом: «Раз—два! З плечей звалили!». Аби — звалили, а після цього — хоч вовк траву їж.

Не так давно пройшли звітно-виборні комсомольські збори на факультетах. Виявилось, що троє із шести секретарів факультетських бюро довір'я товаришів не виправдали, і їх не обрали навіть до складу нових бюро. Олена Марченко, Євген Мазуренко, Віктор Кімерін — колишні секретарі біологічного, хімічного, фізико-математичного факультетів — оце і є ті троє, яких позбавили довір'я.

Зараз ми стоїмо перед питанням про необхідність пояснювати саме поняття «комсомольський активіст». Гадають, що ним є той, хто входить в яку-небудь комісію, комітет, бюро тощо. Вважають, що ним може бути кожен, хто тільки побажає займатися комсомольською роботою. Зрозуміло, що і перше, і друге невірно, якщо брати їх як основні критерії оцінки. Бути членом будь-якої комісії, будь-якого бюро — це означає, що на тебе лише покладають зараз надії, виявляють довір'я. Але сподівання, як і довір'я можна не виправдати. Коли Євгена Мазуренка обрали секретарем бюро, йому виявили довір'я. Але Євген справжнім активістом не став. Йому не вистачило для цього дуже багато, і, насамперед, вміння дотримувати свого слова і працювати. Євген не вмів доводити до кінця жодної справи, він міг говорити, і добре говорити, але не вмів навіть контролювати своїх слів. Там, де від слів треба було переходити до діла, він був просто безпорадний. Взимку бюро комітету комсомолу слухало питання: «Бюро хімічного факультету як орган колективного керівництва». Були зроблені серйозні зауваження, а Євгенові винесена догана. Він же не довів навіть рішення комітету комсомолу до відома курсів. На звітно-виборних зборах Євгенові довелося вислухати чимало гострих, але правдивих слів на свою адресу.

Є два види людей, які «подвизаються» на поприщі комсомольської роботи, принижуючи звання комсомольського активіста. Одні з них — звичайні студенти, зайняті лише підготовкою до семінарів, конспектів, заліків і т. д. Їх громадська робота обтяжує, вони бувають обрані до керівних органів випадково і там нічого не роблять, бо власним спокоєм дорожать більше, власні інтереси ставлять вище за все. Таким виявив себе Роман Мащенко, колишній член бюро II курсу філфаку. Такою виявила себе нинішній член комітету комсомолу Тетяна Гольденберг. Таких товаришів чимало було в бюро хімічного, біологічного, фізико-математичного факультетів.

Другий вид — це люди, які охоче займаються громадською роботою, але при цьому забувають, що вони студенти, що вони повинні бути кращими в навчанні, бо саме це питання — одне з головних в роботі комсомольської організації. Люди ці позбавлені почуття відповідальності і самоконтролю. Серед тих, чий прізвища називаються викладачами в числі прогультників, часто можна зустріти Шітца, колишнього тимчасово виконуючого обов'язки секретаря факультетського бюро фізмату.

В цьому році звітно-виборні збори на факультетах відзначалися якраз великою турботою студентів за те, щоб до керівних органів були обрані люди найбільш достойні. Вже ця турбота радує. І будемо сподіватися, що новообрані товариші зуміють виправдати довір'я. Щоб виправдати його, треба бути хоча б такими комсомольськими діячами, як Віра Чечівна з історичного факультету. Вона бездоганна як студентка і велика трудівниця як громадський діяч. Добрим прикладом може бути і Валентин Ткаченко, випускник геолого-географічного факультету. Він вмів працювати, суворо контролює інших, але ще суворіше — самого себе. Наша організація не бідна подібними прикладами. Тим образливіше, що зустрічаються явища протилежного характеру. Отже, якщо ти комсомольський активіст, то ти повинен бути людиною, на яку можна рівнятися у всьому.

Деякі підсумки шефської роботи

Літо принесе з собою нові форми громадської і, зокрема, шефської роботи. Комсомольці-добровольці, яких у нас завжди було чимало, допомагатимуть збирати врожай з колгоспних ланів, пойдуть в піонерські табори організаторами літнього відпочинку дітей.

А зараз настав час підведення підсумків зробленого. В березні цього року на засіданні студкомісії міськкому ЛКСМУ був заслуханий звіт комітету комсомолу університету про роботу в робітничих гуртожитках. Шефська робота університету була визнана непоганою. Було вказано і на недоліки.

За налагодження справжньої роботи в робітничих гуртожитках підшефних підприємств взялися ентузіасти шефської роботи, комсомольські активісти Піча (історичний факультет), Мазуренко (біоло-

С. І. Кублановський, старший викладач гідрометеорологічного інституту, В. А. Грізо, завідувача кафедрою фізичної хімії фармацевтичного інституту і А. І. Позігун, завідувач кафедрою неорганічної хімії ОДУ, згадували про своє навчання в університеті в 30 роках, про комсомольську роботу в вузах, на селі, на фабриках і заводах міста. Розмова була такою невимушеною і цікавою, що я, записуючи її, часто забував про наказ друзів нічого не упустити.

До 1930 року в приміщеннях, де зараз міститься Одеський державний університет, знаходився Інститут Народної Освіти, Комсомольська організація інституту була однією з найбільших в місті. Вона нараховувала понад 1200 комсомольців. Це був згуртований загін комуністичної молоді. Всі комсомольці без винятку були активними учасниками громадсько-політичного життя країни, активними борцями за здійснення політики партії.

В роки першої п'ятирічки та проведення суцільної колективізації, в роки, коли в країні широким фронтом розгорталася культурна революція, кожен комсомолець-студент знаходив своє місце в боротьбі і виконував доручення як бойові завдання партії.

Можна навести безліч прикладів самовідданої роботи комсомольців. Студент математичного факультету комсомолець Данило Чеголя разом з комуністом, робітником заводу ім. Жовтневої революції, понад півроку працювали в одному з сіл колишнього Тілігуло-Березанського району, Одеської області. Чеголя повсякденно і наполегливо роз'яснював молоді політику партії в галузі сільського господарства. У створенні колгоспу в цьому селі була чимала доля роботи комсомольця Чеголі.

Комсомольська бригада в складі Грізо, Окуня, Юткевича, Самарського та Аркадьєва організувала колгосп в селі Калагеля, Овідіопольського району.

С. Кублановський, секретар комсомольської організації університе-

ту в 1933—1935 рр., за путівкою МК ЛКСМУ майже рік працював у Молдавії, де брав участь у проведенні колективізації, в організації сільськогосподарських робіт. На Одещині та в Молдавії тоді часто можна було зустріти комсомольців-студентів. Вони добре розуміли гасло партії: боротьба за хліб є боротьба за соціалізм!

Восени 1930 року значна кількість хліба лежала під відкритим небом, далеко від залізничі, в «глибинках». Партійна організація звернулася до комсомольців з закликом: «Здобути мішки для хліба!». Кожен комсомолец повинен був принести один мішок. На той час це було серйозне і відповідальне завдання. Комсомольці розійшлися по місту. Бойове завдання було виконане протягом 1 дня. 5 тисяч мішків, зібраних у населення, колектив інституту відправив до «глибинок».

Комсомольці-студенти були міцно зв'язані з робітничою молоддю заводів і фабрик міста. А. Позігун разом з іншими комсомольцями можна було часто бачити в порту, на заводі ім. Старостіна, в Одеських штольнях, де вони безпосередньо допомагали у виконанні плану. Суботники по допомозі підприємствам були систематичною формою роботи комсомольської організації.

Комсомольці і студенти вели активну боротьбу за ліквідацію неписьменності. В 1929-30 рр. в Ленінському районі м. Одеси понад 600 комсомольців і студентів протягом двох років боролися за ліквідацію спадщини минулого і домоглися перетворення цього району в район суцільної письменності. Вони працювали у вечірніх школах для робітників. Вони провадили індивідуальне навчання домашніх господарок та багатосімейних матерів, що не могли відвідувати школи. На Пересипі добре знали комсомольців інституту, бо вони були не тільки вчителями, а, разом з тим, пропагандистами ідей партії. Навчаючи інших, самі зростали політично.

Громадсько-політичній роботі комсомольці приділяли велику увагу, але основним для кожного бу-

ло навчання. Багатьом комсомольцям в той період вчитися було важко, бо вони не мали належної підготовки. Велика кількість студентів — молоді робітники та селяни — прийшла до університету після закінчення дво-або трирічних вечірніх робітничих шкіл без відриву від виробництва та робітфаків. Комсомольці розглядали навчання як бойове завдання партії, і це мобілізувало їх на оволодіння знаннями. Як би не було важко, комсомолец не міг припинити навчання — кинути вуз — без дозволу комсомольської організації. Значна кількість молоді йшла до університету з Криворіжжя, з мanganових рудників та шахт Донбасу, де були розташовані вечірні робітничі школи, з якими університет підтримував тісний зв'язок. Велику допомогу в залученні робітничої молоді з шахт Донбасу до університету подавали комсомольці університету Кононова, Момот та інші, що в 1930 році ЦК ЛКСМУ були надіслані на постійну пропагандистську роботу серед шахтарської молоді.

Комсомольська організація брала активну участь у налагодженні учбового процесу. Вона допомагала в перебудові навчання, коли вища школа відмовилася від шкідливого бригадно-лабораторного методу.

Через півроку після організації фізико-математичного факультету комсомольці відчували, що вчать їх не так, як слід. Відсутність досвіду і потрібних знань не давали можливості викрити дійсні причини такого становища. Тоді комсомольська організація виділила спеціальну бригаду для вивчення учбових планів і ознайомлення з досвідом роботи інших аналогічних учбових закладів. Комсомольці Іван Конозенко в Києві, Юхим Блехман в Дніпропетровську, Григорій Шпаковський в Харкові детально ознайомилися з постановкою учбового процесу, і, повернувшись до Одеси, докладно доповіли партійній організації інституту про досвід інших вузів. Це допомогло партійній і комсомольській організаціям домогтися рішучої перебудови учбового процесу і викрити групу шкідників, яка підірвала справу підготовки молодих спеціалістів.

Велику участь брали студенти в організації університету. Вони допомагали створювати лабораторії та кабінети.

В приміщенні, де зараз розташовано кабінет гідрології, в 1935 році комсомольці В. Грізо, А. Позігун та М. Коншин (зараз головний інженер заводу «Більшовик») власними руками в короткий строк створили лабораторію технічної хімії майже без господарчих витрат. Вони в підвалах відшукували обладнання та потрібне приладдя і повертали їх до життя.

Свідоме ставлення до навчання, активна участь у громадсько-політичному житті, наполегливість і цілеспрямованість, сувора відповідальність перед колективом за виконання дорученої справи, відданість своїй Вітчизні і рідній Комуністичній партії — такі основні риси комсомольців 30-х років.

У НАС НА КУРСІ

Дружба

Сонячного жовтневого дня Оdesа зустрічала ешелон цілинників. З нашого курсу в Павлодарській області на збиранні врожаю побувало 5 чоловік.

На вокзалі нас зустрічали наші однокурсники. Квіти, сміх, поцілунки... Як хороше знову опинитися серед своїх, таких рідних і дорогих, однокурсників!

Дівчата поспішали викласти всі новини: читають нові дисципліни, заняття в першу половину дня і т. д. А потім вже пішли особисті справи. Держак перейшла на заочний, Дерев'янка женився... Буц теж не відстав... Але більше всього зраділи звістці, що в день нашого приїзду у нашої однокурсниці Тамари Гудими народився син. Дівчата уже встигли побувати у щасливої матері і поздоровити її.

Василько Калінін вже зовсім дорослий — йому 8 місяців. Весь курс дуже любить його і часто відвідує. Тамарі допомагають хто як може.

Це не поодинокі випадки, який говорить про дружбу і згуртованість колективу II українського. Тяжко захворіли Світлана Шевчук і Світлана Осадча, і товариші майже кожного дня ходили до лікарні, підтримували їх.

Недаремно Тамара Левченко, дивлячись на своїх однокурсниць, каже: «Ні, наші дівчата найкрасивіші в усьому університеті...» Дійсно, це духовно дуже красиві люди, бо серце кожного з них в біді ніколи не залишить друга.

С. ПОВОПІЧ.

Шефи і підшефні

На початку цього семестру почалася наша дружба з судноремонтниками. Спочатку хлопці — мешканці гуртожитку судноремонтників — дивились трохи скося на шефів-дівчат (особливо, коли в кімнатах було не все до ладу). Найчастіше бували в гуртожитку Ямпольська, Романова, Левченко, Кузьменко, Мідько та інші.

Відвідування наші не були даремними. Значно покращився порядок в кімнатах. Адаже хлопці не хотіли соромитися перед дівчатами.

Але робота наша не обмежувалася рейдами по кімнатах. Регулярно випускалася в гуртожитку стінна газета «За культурний быт», щоразу після рейду вивішувалися листки «Слави» і «Перемоги», які відзначали все хороше і критикували недоліки в гуртожитку, давали консультації з мов і математики, провадилися бесіди на різноманітні теми. За цей час дуже зміцніла дружба робітників і студентів.

Г. ДІДОРЧУК.

НАУКОВА РОБОТА

Багато студентів нашого курсу беруть активну участь в роботі наукових гуртків факультету. До таких студентів слід віднести О. Сидоренку, Г. Дідорчук, Л. Голенищеву, Б. Дерев'янка та інших.

Так, на гуртку української радянської літератури була заслухана і обговорена доповідь Б. Дерев'янка про роман В. Собка «Звичайне життя». Від цього ж гуртка був командирований на XIV нау-

кову конференцію Ужгородського університету автор цих рядків з роботою: «Гімн праці і красі». Цю роботу рекомендовано на міський огляд студентських наукових робіт.

Після закінчення літньої сесії наш курс буде проходити діалектологічну практику, яка теж має на меті виявити уміння студентів по науковому підходити до цієї справи. Всі студенти курсу чекають практики з нетерпінням.

Робота в наукових гуртках прищеплює нам уміння самостійно працювати, робити перші наукові дебюти.

І. ЖУКОВСЬКИЙ.

НЕ ТІЛЬКИ МРІЯТИ, А Й БОРОТИСЬ

Студенти II курсу українського відділу філологічного факультету склали вже всі заліки і готуються до екзамену з історії КПСР. В основному заліки були складені успішно. Радують своїми успіхами у навчанні такі студенти, як Купченко, Ільїна, Меліхова, Ямпольська, Мідько. Слід відзначити велику старанність Алли Саванової, Галі Дідорчук, Ігоря Жуковського. Ці студенти серйозно поставилися до підготовки, їх відповіді на заліках були змістовні, глибокі.

Але є на II курсі й такі студенти, які не досить серйозно поставилися до складання заліків. Якщо в минулу сесію II український міг похвалитися своєю стопроцентною успішністю, то зараз є декілька товаришів, які не склали заліків. Про це треба серйозно подумати комсомольській групі курсу. Треба не тільки мріяти, а й боротися за звання передового курсу.

В кімнаті № 123

Наш кореспондент звернувся до коменданта гуртожитку № 1 Антоніни Петрівни Олійникової з проханням розповісти про студенток II українського, які мешкають у гуртожитку. З повагою і любов'ю говорить про дівчат Антоніна Петрівна.

В кімнаті № 123 гуртожитку № 1 завжди чисто, охайно. Мешканці кімнати дружать між собою. В кімнаті живе 10 чоловік. Це студенти II курсу філологічного факультету.

Коли б сюди не завітали, тут ліжка старанно застелені, кімната провітрена, ніде немає ані порожинки, навіть в період сесії.

КОРИСНА ІДЕЯ

Цікава і корисна ідея — організувати власний курсовий журнал-альманах — народилася ще в кімнаті I курсу. Вона цілком захопила нас, і ми почали активно готуватися до випуску першого номера журналу. Була навіть обрана редакція з 10 чоловік.

Яким він мав бути, цей журнал? Щось на зразок «літопису життя» нашого курсу або літературного альманаху, де мають бути твори наших курсових письменників, поетів та критиків. Так, ми не досить ясно уявляли собі його зміст і вигляд, але, головне, ми знали: він повинен бути цікавим, веселим і

КИРИЛО ГРИГОРОВИЧ СТЕЦЕНКО

Ім'я видатного українського композитора Кирила Стеценка належить до тих, які згадуються нащадками тепло, з пошаною і подякою. Людина великої душі, широкого, щедрого серця, Стеценко зумів сказати нове й правдиве слово про свій народ, його життя і прагнення.

Кирило Григорович Стеценко народився 24 травня 1882 р. в бідній сім'ї маляра в селі Квіжках на Канівщині. Трудове дитинство, яскраві враження від життя, побуту та культури народу, що склалися у Стеценка в цей час, мали великий вплив на формування майбутнього митця. Навчання у Києві в духовній школі (1892—1897 рр.) та семінарії (1897—1902 рр.) не прищепили юнакові богословських прагнень. Його захоплювала музика. У тринадцять років Кирило вже диригує учнівським хором і пробує свої сили в композиції, поступово оволодіває технікою хорового письма, «секретами» хорових звучань, досконалість яких згодом вражає в його творах.

Зустріч з М. В. Лисенком в 1899 р., який зацікавився талантом юнака і схвально оцінив його перші твори, вирішила дальшу долю Стеценка. Концертні подорожі з хором М. В. Лисенка в 1899—1902 рр. стали справжньою ідейно-художньою школою для Стеценка, захоплюючим. В нас, як на кожному курсі філологічного факультету, куди прийшли люди, закохані в літературу, є студенти, які в глибокій душі мріють стати письменниками, працівниками літературного фронту.

Наш журнал мав познайомити весь колектив курсу з першими творами наших товаришів, допомогти їм. Таким чином, матеріалу було достатньо. Але тут підійшла літня сесія, і журнальні справи довелося відкласти до II курсу. Мінялись редактори ще не існуючого журналу, йшли суперечки серед членів редколегії, а справа стояла на місці. Нарешті, завдяки втручання комсомольського бюро курсу, почалася активна підготовка до випуску журналу — збирання матеріалу, грошей. Багато зробив у справі збирання матеріалу головний редактор Саша Ратушняк. Курсові поети—Андерш, Жуковський, Антонюк — запропонували свої вірші. З прозових творів — оповідання Пасісниченка, уривок з повісті Дерев'янка «Думи мої, думи». Цікавий нарис про роботу на ціліні написала Алла Саванова. Дали свої вірші і наші гості — студенти-поети старших курсів. Так, було підготовлено все, навіть була вибрана дзвінка і світла назва журналу «Юнь».

...Але журналу ще немає. В чому тепер справа? Справа в друкарці. Все ж хочеться вірити, що і цю велику перешкоду члени редколегії зуміють перебороти.

Журнал повинен виходити!

Зоя КУПЧЕНКО,
Іра МЕЛІХОВА.

визначили напрямок його майбутньої громадсько-культурної діяльності. Вже в 1902 році, ставши на чолі хору семінарії, він включає до репертуару твори Лисенка та народні пісні. Кількома роками пізніше Стеценко організує народний хор. В останні роки навчання в семінарії композитор пише твори, які відзначені глибокою щирістю, правдивим відтворенням національного колориту, близькістю до народних пісень. Це хори «Бурлака», «Могила», тріо «Вночі на могилі» та кілька обробок пісень.

Світогляд композитора формувалася напередодні революції 1905—1907 рр., в час піднесення революційного руху в країні. Демократичні переконання Стеценка скеровують його творчість по шляху втілення в музиці суспільно важливих проблем.

Гострим викривальним твором — хоровою поемою на слова Т. Шевченка «Рано-вранці новобранці» — Стеценко зустрів буремний 1905 рік. У його творчості зазвучала героїчна революційна тема. Він пише хорова обробку революційної пісні «Заповіт», таврує розправу царизму з повстаннями в хорі «Содом», оспівує боротьбу проти тиранії в хорі «Прометей». Музика до цього твору мужньою мелодією, маршовими ритмами супроводу, контрастними зіставленнями образів майстерно підкреслює революційно-заключний пафос тексту. Стеценків «Прометей» був підхоплений демократичними верствами інтелігенції і став однією із найпопулярніших його композицій.

Тема боротьби народу зазвучала і в оперній творчості композитора. В 1906 році він працює над оперою, головним героєм якої був Устим Кармелюк. Цей, на жаль, незавершений твір є одним з найглибших проникнень Стеценка у сферу народної пісенності.

В 1906 році Стеценко створює кілька прекрасних романсів — «Плавай, плавай, лебедонько» (слова Т. Шевченка), «Вечірня пісня» (слова В. Самійленка), щира, наспівна і задумлива лірика якої користується і тепер великою популярністю.

Не обмежуючись композиторською діяльністю, Стеценко прагне до ширшої громадсько-культурної роботи. Поряд з інтенсивною диригентською діяльністю він багато часу приділяє музичній критиці, намагаючись виховати смаки публіки. Він гаряче обстоює реалістичні принципи трактовки сценічних образів, вимагає історичної правди, психологічної глибини у грі акторів. Особливо захоплено говорить про Чайковського, свого улюбленого композитора, підкреслюючи, що його музика «...стоїть далеко вище над усім тим, що існувало до Чайковського в оперній літературі».

Після поразки революції реакція розправилася з демократичними силами країни. Не минули репресії і Стеценка: у 1907 році його було заслано до глухого тоді міста на Донеччині — Олександр-Грушев-

ський, а потім переведено до Білої Церкви. В Білій Церкві Стеценко розгортає бурхливу діяльність: влаштує відкриті концерти шкільних хорів, організує загально-міські концерти з творів Глінки, Мусоргського, Римського-Корсакова, Бородіна, Чайковського, Лисенка. Це значний етап у творчості Стеценка. В його ліриці посилюються лірико-драматичні настрої. Характерними для цього періоду є такі твори, як солоспів «Ковчез» на слова І. Франка, романс «І золотої і дорогої» (слова Т. Шевченка), які мають виразну соціальну тенденцію. В ці ж роки Стеценко працює над музикою до драматичних вистав «Бувальщина» А. Велисовського, «Як ковбаса та чарка» М. Старицького, «Сватання на Гончарівці» Г. Квітки-Основ'яненка.

В 1910—1911 рр. Стеценко створює свої кращі хорові твори — кантати «Єднаймося» і «Шевченкові», а також «Сон», написаний на слова поета-революціонера П. Грабовського.

Стеценко звертається до нового в українській музиці жанру — дитячої опери, створюючи свої опери «Лисичка, котик і півник» та «Івасик-Телесик».

Проте в цей період твори композитора не знаходили собі ні виконавців, ні аудиторії. 1912—1917 рр. — це період творчої депресії.

Жовтнева революція повернула Стеценка до творчого життя. Свої зусилля Стеценко спрямовує на організацію музичного життя та освіти — створює плани заснування диригентського інституту, музичних факультетів при університетах, кафедр української музики при консерваторіях тощо. Він закладає нотне видавництво, де друкує твори Лисенка, Леонтовича, Степового, Глієра. Ним був створений Український національний хор.

У творчості композитора забрили нотки великої радісної віри в щастя, перемогу добра над злом, світле майбутнє своєї Батьківщини (хор на слова Л. Українки «Знов весна і знов надія», романс «Хто постукав в моє серце», «Хіба ж не сонце ти прекрасне» та ін.).

Найкращі твори Стеценка радянського періоду — «Перше травня», один з перших масових хорів в українській радянській музиці, музика до «Гайдамаків» Т. Шевченка, драматична сцена «Іфігенія в Тавриді» — несуть в собі патріотичні ідеї. На жаль, ці твори були останніми композиціями Кирила Стеценка.

Важке життя підірвало сили композитора. Стеценко помер 29 квітня 1922 року, коли йому не було ще й 40 років. Це була тяжка втрата для української культури. Газета «Пролетарська правда», відзначаючи великі заслуги Стеценка, писала: «Це був справжній співець народу, який зумів доторкнутися своєю творчою ініціативою до глибини народної душі, перейнятися, злитися з нею, стати її устами».

Г. ПЕДАХОВСЬКА.

ПОПРАВКА

В № 18 нашої газети від 22 травня 1959 р. в статті доцента С. Т. Белозорова «Дещо про природу Антарктики» допущена друкарська помилка. В дев'ятому рядку останнього абзацу статті слід читати: «За тринадцятий рейс (1958—1959 рр.)...» і далі за текстом.

Зам. редактора М. В. ПАВЛЮК.